SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 715
van **TOM VAN GRIEKEN**
datum: 29 april 2025

---

aan **JO BROUNS**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

Landbouwgronden - Aankoop door overheden en gesubsidieerde organisaties

De problematiek van de aankoop van landbouwgronden door overheden en gesubsidieerde organisaties is een blijvend pijnpunt voor de Vlaamse landbouwsector. Die praktijken zetten extra druk op de beschikbaarheid van landbouwgronden en drijven de prijzen verder op, wat de toekomstkansen voor de landbouwers verder beperkt.

Naar aanleiding van de grootschalige boerenprotesten begin 2024 deed de Vlaamse Regering verschillende toezeggingen om de problematiek aan te pakken. In het bijzonder werd beloofd om paal en perk te stellen aan het opkopen van landbouwgronden door de overheid en sterk gesubsidieerde organisaties, met name voor natuurontwikkeling. Ook in het huidige regeerakkoord werd daaraan bijzondere aandacht besteed, met de belofte om landbouwgrond prioritair voor landbouwdoeleinden te behouden.

In antwoord op een eerdere schriftelijke vraag (nr. 488 van 1 maart 2022) stelde toenmalig bevoegd minister Demir dat het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) in de periode 2019-2021 ongeveer 445 hectare landbouwgrond had aangekocht.

1. Hoeveel hectare landbouwgrond werd er in 2023 en 2024 aangekocht door:

   - Agentschap voor Natuur en Bos;
   - andere Vlaamse overheidsinstanties en agentschappen;
   - provinciale overheden;
   - gemeentelijke overheden en OCMW's;
   - Vlaamse Landmaatschappij (VLM)?

   Graag een gedetailleerd overzicht per provincie en per jaar, met vermelding van de aangekochte oppervlakte, de gemiddelde prijs per hectare en het beoogde gebruik van de gronden.

2. Hoeveel hectare landbouwgrond werd er in 2023 en 2024 aangekocht door natuurorganisaties die Vlaamse subsidies ontvangen (zoals Natuurpunt)? Graag een gedetailleerd overzicht per provincie en per jaar, met vermelding van de aangekochte oppervlakte, de gemiddelde prijs per hectare en het beoogde gebruik.

3. Kan de minister de evolutie schetsen van de aankoop van landbouwgronden door overheidsinstanties en gesubsidieerde organisaties over de periode 2020-2024? Is er een daling merkbaar na de beloftes die gedaan werden naar aanleiding van de boerenprotesten begin 2024?

Vlaams Parlement

4. Voor welk percentage van de in 2023 en 2024 aangekochte landbouwgronden door overheidsinstanties en gesubsidieerde organisaties werd een voorkooprecht uitgeoefend? Is daarin een wijziging merkbaar ten opzichte van voorgaande jaren?

5. Hoeveel hectare landbouwgrond kreeg in 2023 en 2024 een bestemmingswijziging van agrarisch gebied naar:

   - natuurgebied;
   - bosgebied;
   - andere bestemmingen (graag specificeren)?

   Graag een gedetailleerd overzicht per provincie en per jaar.

6. Welke concrete maatregelen heeft de regering genomen sinds de boerenprotesten om de belofte om te stoppen met het opkopen van landbouwgrond waar te maken? Graag een overzicht van de genomen beleidsmaatregelen en hun impact.

7. Hoeveel bedroeg het totale aankoopbudget van het ANB en natuurorganisaties zoals Natuurpunt voor de aankoop van gronden in 2023 en 2024? Welk deel ervan werd besteed aan de aankoop van landbouwgronden? Hoe verhoudt dat zich tot de budgetten van de voorgaande drie jaar?

8. In hoeverre heeft de minister uitvoering gegeven aan de passage in het regeerakkoord waarbij werd beloofd om landbouwgrond prioritair voor landbouwdoeleinden te behouden? Welke specifieke maatregelen werden daartoe genomen?

9. Kan de minister een update geven van de implementatie van het aangekondigde monitoringsysteem voor grondtransacties in de landbouw?

10. Zijn er in 2023 en 2024 landbouwgronden aangekocht in het kader van de uitbreiding van bestaande of de ontwikkeling van nieuwe Vlaamse natuurparken? Zo ja, over welke oppervlakte gaat het en welke bestemming hadden die gronden voorheen?

11. Welke maatregelen plant de regering om in de toekomst de druk op landbouwgrond te verminderen en te zorgen dat de beschikbare landbouwgrond prioritair wordt ingezet voor voedselproductie?

JO BROUNS
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

ANTWOORD
op vraag nr. 715 van 29 april 2025
van **TOM VAN GRIEKEN**

---

1. De aankoopprijs omvat alle kosten die voor de aankoop van een perceel zijn betaald. Onder de aankoopprijs zijn bijgevolg volgende vergoedingen inbegrepen: de prijs aan de eigenaar, de eindegebruiksvergoeding aan de gebruiker, de aktekosten aan de instrumenterend ambtenaar en voor zover van toepassing, en de eventuele flankerende vergoedingen voor de eigenaar en/of de gebruiker. Met betrekking tot de gemiddelde prijs per ha dient te worden opgemerkt dat de verworven gronden een breed scala aan percelen omvatten: percelen akkerland, percelen weiland, percelen bos, wegen/dreven, percelen met en zonder bebouwing,….

   Tabel 1 geeft een overzicht van de gronden verworven door het Agentschap Natuur en Bos (ANB) in agrarische gewestplanbestemmingen. Deze gronden worden ingezet voor bosuitbreiding, boscompensatie, realisatie Europese instandhoudingsdoelen, realisatie natte natuur.

   Tabel 1. Oppervlakte (ha) verworven door het ANB in agrarische gewestplan-bestemmingen en de gemiddelde prijs per hectare (€/ha).

Provincie	**2023**		**2024**	
	Opp (ha)	**Gemiddelde prijs (€/ha)**	**Opp (ha)**	**Gemiddelde prijs (€/ha)**
Antwerpen	120	45.334	82	55.622
Limburg	209	50.795	86	54.219
Oost-Vlaanderen	50	54.189	14	62.065
Vlaams-Brabant	54	44.859	56	43.263
West-Vlaanderen	294	81.278	121	68.153
Totaal	727	59.403	359	56.328

   Tabel 2 geeft een overzicht van de oppervlaktes aangekocht in agrarische gewestplanbestemmingen door lokale besturen met aankoopsubsidies in kader van bebossing in 2023 en 2024. Aangezien de ruimtelijke gewestplanbestemming geen criterium was binnen dit instrument werd de prijs per hectare in agrarische gewestplanbestemming niet geregistreerd. Het beoogde gebruik van deze gronden is bebossing.

   Tabel 2. Oppervlakte (ha) verworven door lokale besturen in agrarische gewestplan-bestemmingen voor bosuitbreiding.

Provincie	**2023**	**2024**
	Opp. (ha)	**Opp. (ha)**
Limburg	2,52	11,22
Antwerpen	5,77	31,20
Oost-Vlaanderen	11,94	24,37
West-Vlaanderen	6,16	16,37
Vlaams-Brabant	0,72	12,78

Tabel 3 geeft een overzicht van de oppervlaktes aangekocht in agrarische gewestplanbestemmingen door de VMM.

Tabel 3. Oppervlakte (ha) verworven door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in agrarische gewestplanbestemmingen.

Jaar	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen
2023			0,26	1,2	1,2
2024	2,2			5,7	0,3

De gemiddelde aankoopprijs bedroeg in 2023 7,3 €/m² en in 2024 7,7 €/m².
VMM koopt vooral gronden aan voor de realisatie van projecten die de kans op overstromingsschade verminderen. De aankopen zijn afhankelijk van de geplande projecten (aanleg dijklichamen, realisatie gecontroleerde overstromingsgebieden, realisatie oeverzones, …).

Voor de gronden verworven door de Vlaamse Landmaatschappij:

Provincie	2023		2024	
	Opp (ha)	Gemiddelde prijs (€/ha)	Opp (ha)	Gemiddelde prijs (€/ha)
Antwerpen	465	84.300	117	82.428
Limburg	65	54.634	7	49.829
Oost-Vlaanderen	51	80.793	13	92.894
Vlaams-Brabant	58	61.603	14	58.940
West-Vlaanderen	134	66.083	39	49.759

2. Het beoogde gebruik van de gronden verworven door natuurorganisaties en waarvoor Vlaamse subsidies zijn ontvangen (zie tabel 4) is natuurreservaat.

Tabel 4. Oppervlakte (ha) verworven door natuurorganisaties in agrarische gewestplanbestemmingen en de gemiddelde prijs per hectare (€/ha).

Provincie	2023		2024	
	Opp. (ha)	Gemiddelde prijs (€/ha)	Opp. (ha)	Gemiddelde prijs (€/ja)
Antwerpen	82,36	39.787	55,71	45.247
Limburg	26,19	36.495	47,03	33.029
Oost-Vlaanderen	29,90	51.869	26,83	48.607
Vlaams-Brabant	63,18	47.634	52,35	44.188
West-Vlaanderen	14,58	51.766	32,63	62.739

3. Het Landbouwakkoord dateert van 15 februari 2024 en hield in dat:
   - *De Vlaamse overheid geen gronden meer aankoopt in herbevestigd agrarisch gebied (HAG) en agrarisch gebied herbevestigd in RUP's voor andere doeleinden dan landbouw.*
   - *Tot de datum van 1 oktober 2024 de Vlaamse overheid geen gronden meer aankoopt gelegen in agrarisch gebied (niet gelegen in HAG). Uitzonderingen hierop betreffen:*
     - *de aankoop van gronden in agrarisch gebied i.f.v. infrastructuurwerken van algemeen belang of in overstromingsgebieden in functie van noodzakelijke waterbeheersingswerken;*

- *de aankoop van gronden in agrarisch gebied binnen SBZ;*
- *grondenbanken in functie van flankerend beleid exclusief voor de landbouw/uitvoering PAS (grondenbank voor landbouwers).*

De volgende passage uit het regeerakkoord werkt verder op deze principes:

Met overheidsmiddelen, hetzij via de entiteiten van de Vlaamse overheid zelf, hetzij via subsidies aan derden en uitsluitend voor wat betreft natuur- en bosrealisatie, worden aankopen in het agrarisch gebied beperkt tot percelen die gelegen zijn buiten (al dan niet in ruimtelijke uitvoeringsplannen) herbevestigd agrarisch gebied (HAG) behoudens gronden gelegen in speciale beschermingszones (SBZ) en VEN.
In gronden die gevat werden door een ruilverkaveling, ligt de beslissing bij de Vlaamse Regering.
We faciliteren tegelijkertijd ook het grondaanbod voor landbouwers in agrarisch bestemde gebieden, buiten HAG en niet gelegen in SBZ of VEN. Indien voor grondaankopen voor de natuur- of bosrealisatie overheidsmiddelen worden gebruikt (via overheidsentiteiten of via subsidies aan derden) dan worden deze gronden op basis van de schattingsprijs eerst actief aangeboden aan actieve landbouwers die, in geval van aankoop, deze gronden ook effectief in (landbouw)gebruik nemen. Dit wordt opgenomen in de subsidievoorwaarden voor de terreinbeherende organisaties. Als er binnen de 3 maanden geen kandidaat-koper gevonden wordt, komt deze grond in aanmerking voor bosuitbreiding. De vergunningsplicht voor bebossing vervalt op de gronden die op deze manier werden verworven.

Uit tabel 5 blijkt dat de aankopen van gronden door ANB in agrarische bestemmingen in 2024 duidelijk gedaald t.o.v. 2022 en 2023.

Tabel 5. Evolutie van de aankoop van gronden door het ANB en natuurorganisaties in agrarische gewestplanbestemmingen in de periode 2020-2024.

Jaar	**Opp. (ha) verworven door ANB**	**Opp. (ha) verworven door natuurorganisaties met aankoopsubsidies**
2020	345	281
2021	389	307
2022	453	269
2023	727	216
2024	359	215

4. In 2023 en 2024 is geen enkele grond gelegen in agrarische gewestplanbestemmingen verworven via het voorkooprecht natuur. Dit omdat het voorkooprecht natuur standaard wordt uitgeoefend in groene gewestplanbestemmingen conform artikel 37 van het Natuurdecreet. Dit was ook zo de voorgaande jaren.

5. De cijfers voor vraag 5 werden berekend op basis van de beleidsindicator Ruimteboekhouding RSV (RBH RSV).

   De cijfers in de onderstaande tabellen geven de evolutie weer, per provincie, tussen de bestemmingscategorie landbouw en de andere bestemmingscategorieën, waaronder dus ook natuur en bos. De cijfers in de tabellen werden afgerond op 10 hectare.
   Naast de bruto cijfers worden in tabel 5 en 6 ook de netto cijfers voor de bestemmingscategorie landbouw meegegeven.

- De cijfers voor 2023 werden berekend uit de verschillen tussen de ruimteboekhouding RSV - toestand 01/01/2023 en toestand 01/01/2024.

- De cijfers voor 2024 werden berekend uit de verschillen tussen de ruimteboekhouding RSV - toestand 01/01/2024 en toestand 01/01/2025.

netto saldo landbouw t.o.v. …	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	totaal
wonen	0	10	0	40	0	50
recreatie	-10	0	-10	10	0	-10
natuur	0	0	0	50	0	50
overig groen	0	-20	0	-260	-30	-310
bos	0	0	0	-250	0	-250
industrie	-10	0	0	10	0	0
overige	0	0	30	0	0	30
totaal	-20	-10	20	-400	-30	-440

Tabel 1: netto saldo van de oppervlakte van de categorie landbouw t.o.v. de andere categorieën voor 2023.

netto saldo landbouw t.o.v. …	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	totaal
wonen	0	30	10	-10	0	30
recreatie	-10	0	0	0	0	-10
natuur	-450	-80	0	-60	0	-590
overig groen	-590	-10	0	0	0	-600
bos	-110	-10	0	0	0	-120
industrie	-10	-10	0	-10	-10	-40
overige	-160	-20	0	20	-10	-170
totaal	-1.330	-100	10	-60	-20	-1.500

Tabel 2: netto saldo van de oppervlakte van de categorie landbouw t.o.v. de andere categorieën voor 2024.

6. Momenteel wordt uitvoering gegeven aan het regeerakkoord wat betreft het faciliteren van grondaanbod voor landbouwers in agrarisch bestemde gebieden, buiten HAG en niet gelegen in SBZ of VEN. Indien voor grondaankopen voor de natuur of bosrealisatie overheidsmiddelen worden gebruikt (via overheidsentiteiten of via subsidies aan derden) dan zullen deze gronden op basis van de schattingsprijs eerst actief aangeboden worden aan actieve landbouwers die, in geval van aankoop, deze gronden ook effectief in (landbouw)gebruik nemen. Dit wordt opgenomen in de subsidievoorwaarden voor de terreinbeherende organisaties.
   In tussentijd worden deze principes ook al gehanteerd bij de dossierbeoordeling.

7. *Tabel 6. Budget (€) besteed door ANB voor het verwerven van gronden in de periode 2020-2024.*

Jaar	**Totaal budget (€)**	**Middelen besteed aan aankopen in agrarische gewestplanbestemmingen (€)**
2020	41.360.359	20.148.003
2021	40.119.987	18.472.153

2022	67.205.208	30.343.476
2023	90.314.651	57.880.978
2024	49.437.347	24.967.947

Tabel 7. Budget (€) besteed aan aankoopsubsidies voor natuurorganisaties in de periode 2020-2024.

Jaar van goedkeuring subsidie	**Totaal budget voor aankoopsubsidies natuurorganisaties (€)**	**Middelen besteed aan aankopen in agrarische gewestplanbestemmingen (€)**
2020	21.292.938	6.876.535
2021	14.881.685	6.508.602
2022	30.440.806	10.581.551
2023	23.657.723	10.971.654
2024	24.263.051	11.989.970

8. Zie antwoord op vraag 6.

9. Zie antwoord op vraag 6.

10. In 2023 en 2024 werd in totaal 128 hectare verworven in kader van de ontwikkeling van de Nationale Parken. Hiervan was 127,7 hectare gelegen in groene gewestplan-bestemmingen en 0,3 hectare binnen SBZ in agrarische gewestplanbestemming.

11. Zie antwoord op vraag 6.